

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
บทบาทการแพทย์แผนจีนในการรักษา ส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟู
ผู้ป่วยปอดอักเสบจากเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (Covid-19)

บทบาทในการรักษาด้วยวิทยาการแพทย์แผนตะวันตก ร่วมกับศาสตร์การแพทย์แผนจีนมีปรากฏออกมา มากขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษาผู้ป่วยติดเชื้อที่มีอาการรุนแรงและเสี่ยงต่อชีวิต จำเป็นต้องอยู่ภายใต้ความดูแลของแพทย์แผนตะวันตกเป็นหลัก ส่วนบทบาทของแพทย์แผนจีนนั้นจะมุ่งเน้นไปที่ การฟื้นฟูร่างกายของผู้ติดเชื้อหรือแนวทางป้องกันและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานเป็นสำคัญ แต่ละศาสตร์การรักษา ถึงแม้จะมีวิธีการรักษาหรือแนวคิดที่แตกต่างกัน แต่สุดท้ายเป้าหมายเดียวกันก็คือการช่วยชีวิตหรือเสริมสร้าง คุณภาพชีวิตให้แก่ผู้ป่วย โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่ผู้ป่วยควรได้รับเป็นสำคัญ ทั้งแพทย์แผนตะวันตก แพทย์ แผนจีนและการแพทย์อื่น ๆ สามารถส่งเสริมและเกื้อกูลซึ่งกันและกันได้

ในช่วงของการระบาดของโรค Covid -19 ที่เมืองอู่ฮั่น ทางสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้มีการนำการแพทย์ แผนจีน เข้าไปผสมผสานกับการรักษาของแพทย์แผนตะวันตก และจัดทำเป็นประกาศแนวทางในการรักษาโรค ระบาดปอดอักเสบจากเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (Covid -19) ตั้งแต่ฉบับที่ ๑ จนถึงฉบับที่ ๗ โดยได้ศึกษา และทดลองจากการปฏิบัติจริง มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติตลอดของช่วงการระบาดใน สาธารณรัฐประชาชนจีน ในปี พ.ศ.๒๕๖๓ จนได้ประกาศแนวทางในการรักษาโรคระบาดปอดอักเสบจากเชื้อไวรัส โคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (ทดลองใช้ฉบับที่ ๗) เป็นฉบับสุดท้าย (ดูรายละเอียดเอกสารแนบ ๑) เนื้อหาได้กล่าวถึง พยาธิวิทยาและการระบาดติดเชื้อจนไปถึงแนวคิดและแนวทางการรักษาด้วยแพทย์แผนจีน การใช้ตำรับยา สมุนไพรจีนในแต่ละระดับอาการของโรคอย่างเป็นมาตรฐาน โดยอาศัยหลักการวินิจฉัยแยกกลุ่มอาการโรคทาง การแพทย์แผนจีน มีการกำหนดตำรับยาและการใช้ยา รวมทั้งสามารถปรับเพิ่ม-ลดตัวยาหรือขนาดยาให้เหมาะสม ในผู้ป่วยแต่ละราย

นอกจากนี้การแพทย์แผนจีนยังมีบทบาทในการส่งเสริม ป้องกัน และฟื้นฟู ผู้ป่วยโรค Covid -19 โดย การใช้สมุนไพรจีนให้มีภูมิคุ้มกันในการป้องกันโรค และส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยในระยะพักฟื้นด้วยการฝังเข็ม อาหารสุขภาพด้วยสมุนไพรจีนเพื่อฟื้นฟูร่างกายให้แข็งแรง และการออกกำลังกายไท่จี๋ ปาต้วนจิน เพื่อให้ผู้ป่วย ระยะฟื้นฟูได้ปรับปรุงสมรรถภาพการเคลื่อนไหว ลดความเครียดเพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ป่วย เสริมสร้างความ แข็งแรง เสริมภูมิคุ้มกัน เพิ่มสมรรถนะของปอดให้ดีขึ้น (รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๒ แนวทางการรักษา แทรกแซงโรค Covid -19 ด้วยการฝังเข็มและรมยา)

กล่าวโดยสรุป การแพทย์แผนจีนเข้ามามีบทบาทในเรื่องของการป้องกันรักษาโรค Covid -19 ได้ทุกช่วง ของการเกิดโรค โดยระยะเริ่มแรกจะเป็นการป้องกันการเกิดโรค ลดการระบาด การรักษาในกลุ่มโรคที่ไม่รุนแรงจะ ใช้หลักการวิเคราะห์กลุ่มอาการ และใช้ยาจีนรักษาโรค เพื่อลดการพัฒนาของโรคไปสู่ภาวะรุนแรง ในผู้ป่วยภาวะ รุนแรงจะใช้ศาสตร์การแพทย์ผสมผสานในการรักษาเพื่อลดจำนวนผู้เสียชีวิต และในช่วงระยะท้ายของการเกิดโรค นั้นจะเน้นในเรื่องของการฟื้นฟูสุขภาพ เพื่อให้ร่างกายมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง พร้อมทั้งจะกลับไปใช้ชีวิต ตามปกติสุข

ในวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๓ ทางกรมการแพทย์แผนไทยฯ โดยสถาบันการแพทย์ไทย-จีน ได้จัดประชุมวิชาการนานาชาติร่วมกับมหาวิทยาลัยการแพทย์แผนจีนเทียนจิน ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องบทบาทของการแพทย์แผนจีนในการรักษา ป้องกัน และฟื้นฟูสมรรถภาพในผู้ป่วยโรค Covid -19 โดยมีวิทยากรซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ตรงในการเข้าร่วมเป็นทีมในการรักษาการระบาดของโรค Covid -19 ที่เมืองอู่ฮั่น จำนวน ๔ ราย ได้มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สามารถสรุปได้ดังนี้

จากประสบการณ์ของจีนในการนำศาสตร์การแพทย์แผนจีนเข้าไปมีส่วนร่วมในการรักษาในการระบาดเมื่อปี พ.ศ.๒๕๖๓ นั้น พบว่า

๑. ยิ่งนำศาสตร์การแพทย์แผนจีนหรือยาจีนเข้าร่วมในการรักษา ยิ่งเร็วเท่าไร ก็ยิ่งเพิ่มความสามารถในการยับยั้งกระบวนการพัฒนาของโรคสู่ภาวะที่รุนแรงได้ดีขึ้น

๒. จากการจัดแพทย์จีนทั่วประเทศไปประจำการตามโรงพยาบาลภาคสนาม ได้ใช้ศาสตร์การแพทย์แผนจีนเป็นพื้นฐานในการรักษา เกิดรูปแบบการรักษาแบบผสมผสาน และผลที่ได้จากการรักษาในรูปแบบดังกล่าวได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจ

๓. จากการใช้การแพทย์ผสมผสานในการรักษาโรค พบว่ามีการผสมผสานข้อดีของแต่ละศาสตร์มีการเสริมการรักษาซึ่งกันและกัน ซึ่งสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการรักษาโรคภาวะรุนแรงได้เป็นอย่างดี

๔. จากการรวบรวมข้อมูลทางคลินิกได้ข้อสรุปการรักษาด้วยยาสมุนไพรจีนดังนี้ เป็นยาพัฒนาจากสมุนไพรจีน ๓ ชนิด และยาสมุนไพรจีนจากคัมภีร์โบราณ ๓ ตำรับ โดยยาที่พัฒนาจากสมุนไพรจีน ๓ ชนิด ประกอบด้วย ๑) ยาแคปซูลเหลียนฮัวชิงเวิน ๒) ยาจินฮวาชิงกานเคอลี่(ยาแกรนูลสำหรับขงรับประทาน) และ ๓) ยาฉีตเสวปี้จิ้ง ยาสมุนไพรจีนจากคัมภีร์โบราณ ๓ ตำรับประกอบด้วย ๑) ชิงเฟยผายตุ้ทัง ๒) เซวียนเฟยป๋ายตุ้ฟาง และ ๓) ฮวาซือป๋ายตุ้ฟาง

สำหรับโรค Covid -19 ทางกรมการแพทย์แผนจีนจำแนกได้เป็นกลุ่มโรคพิษขึ้น ซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มโรคพิษร้อน มีกลไกการเกิดโรคจาก พิษขึ้นรุกรานจากภายนอก โดยเสียซี่ (เหตุก่อโรค) เข้าสู่ร่างกายผ่านทางเส้นลมปราณปอด อีกทั้งเจ็งซี่ (ภูมิป้องกันโรค) ของร่างกายพร่อง ทำให้เกิดโรค พยาธิสภาพที่ปรากฏจะประกอบด้วย ชื้น ร้อน พร่อง และเลือดคั่ง ตำแหน่งที่เกิดโรคจะอยู่บนเส้นลมปราณไท่อิน (ปอด ม้าม) วิธีการรักษาหลัก คือ ขจัดชื้นสลายพิษ ขับไล่ความชื้นสกปรกออกจากร่างกาย

ทั้งนี้ได้มีการประกาศแนวทางในการตรวจวินิจฉัยและการรักษาด้วยศาสตร์การแพทย์แผนจีนออกไป เพื่อให้โรงพยาบาลต่าง ๆ ได้นำไปปฏิบัติ ดังนี้

๑. กลุ่มผู้ป่วยที่มีอาการไม่รุนแรง แนะนำให้ใช้ เหลียนฮวาชิงเวินแคปซูล ยาจินฮวาชิงกานเคอลี่ เพื่อลดความรุนแรงของโรค หยุดยั้งการพัฒนาความรุนแรงของโรค โดยจากงานวิจัยพบว่ายาทั้งสองมีความสามารถในการลดไข้ และมีสรรพคุณเพิ่มเม็ดเลือดขาวชนิด Neutrophil และ Lymphocyte

๒. กลุ่มผู้ป่วยอาการรุนแรง แนะนำใช้ยาฉีตเซิงม้ายและยาฉีตเซินม้ายเพื่อควบคุมระดับออกซิเจนในกระแสเลือดให้คงที่ ร่วมกับการใช้ยาฉีตเสวปี้จิ้งเพื่อควบคุมกลุ่มอาการที่เกิดขึ้นจากการอักเสบ นอกจากนี้สามารถใช้ยาฉีตเรอตุ้ทังและยาฉีตถานเรอชิงร่วมกับยาปฏิชีวนะเพื่อทำงานร่วมกันในการต้านการอักเสบ เป็นการใช้อย่างมีประสิทธิภาพในการลดความเสี่ยงในการเสียชีวิต

๓. กลุ่มผู้ป่วยระยะพักฟื้น หลักการคือเสริมสร้างฟื้นฟูสุขภาพให้แข็งแรง ลดอาการที่เป็นผลมาจากการติดเชื้อโควิด ๑๙ ซึ่งพบอาการเกี่ยวกับระบบการหายใจ โดยการฟื้นฟูการทำงานของปอด เสริมภูมิคุ้มกัน โดยอาจใช้ยาจีนควบคู่กับการฝังเข็มรมยาและการออกกำลังกายเพื่อฟื้นฟูสุขภาพ

บทบาทของยาจีนในการรักษาโรค Covid -19 มีบทบาทที่สำคัญใน ๔ รูปแบบ คือ

๑. ป้องกันการเกิดโรค ยาจีนสามารถป้องกันการระบาดและลดระดับความรุนแรง โดยจากประสบการณ์ที่ผ่านมา เมื่อมีการตรวจพบผู้ต้องสงสัยอาจติดเชื้อ ทีมเจ้าหน้าที่จะทำการแยกและกักตัวผู้ต้องสงสัยดังกล่าว พร้อมให้รับประทานยาสูตรที่กำหนด พบว่าไม่พบการเกิดโรค
๒. การรักษาโรคในกลุ่มอาการที่ไม่รุนแรง พบว่าการใช้ตำรับยาจีนร่วมกับการฝังเข็มในกลุ่มผู้ป่วยดังกล่าวในโรงพยาบาลภาคสนาม พบว่าให้ผลการรักษาเป็นที่น่าพอใจ
๓. การรักษาแบบการแพทย์ผสมผสาน โดยใช้ยาจีนร่วมในการรักษากับศาสตร์การแพทย์แผนปัจจุบัน พบว่าสามารถยับยั้งความรุนแรงของโรค
๔. ในการฟื้นฟูร่างกาย การใช้ยาจีนควบคู่กับการรักษาด้วยศาสตร์การแพทย์แผนจีนอื่น ๆ เช่นการฝังเข็มรมยา การประคบจุดสะท้อนที่ใบหู รวมทั้งการออกกำลังกาย สามารถฟื้นฟูร่างกายให้เข้าสู่ภาวะสมบูรณ์แข็งแรง

ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ <https://tcm.dtam.moph.go.th/index.php/wxsbk5273/> หัวข้อความร่วมมือระหว่างประเทศ /บทบาทและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรค COVID-19

หมายเหตุ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พศ.๒๕๖๓ ทางหอการค้าไทย-จีน ได้มอบยาเหลียนฮวาซิงเวินแคปซูล ให้กับทางกระทรวงสาธารณสุข จำนวน ๕,๐๐๐ กล่อง ๆ ละ ๑๐ แคปซูล โดยท่าน รมต.อนุทิน ชาญวีระกูล ได้มอบหมายให้กรมการแพทย์แผนไทยฯ ดำเนินการจัดสรรให้กับรพ.ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ โดยมีรายละเอียดของข้อมูลยาแคปซูลเหลียนฮัวซิงเวิน และรายชื่อรพ.ที่ได้รับมอบยาดังกล่าว ตามเอกสารแนบ ๓

สถาบันการแพทย์ไทย-จีน

๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓

เอกสารแนบ ๑

เอกสารแนบ ๒

เอกสารแนบ ๓

